

Cyfarwyddwr Cyffredinol Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol/
Prif Weithredwr GIG Cymru
Grŵp Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

Director General Health and Social Services/
NHS Wales Chief Executive
Y Grŵp Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein Cyf: JP/MR/SB

Adrian Crompton
Archwilydd Cyffredinol Cymru
Archwilio Cymru
1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall, Caerdydd
CF10 4BZ

23 Mawrth 2022

Annwyl Adrian

Adroddiad Archwilio Cymru - Gwasanaethau Orthopedig yng Nghymru – Mynd i'r afael ag Ôl-groniad y Rhestr Aros

Diolch ichi am rannu copi o'ch adroddiad ar fynd i'r afael ag ôl-groniad y rhestr aros ar gyfer gwasanaethau orthopedig yng Nghymru.

Mae Llywodraeth Cymru a GIG Cymru'n gwneud gwelliannau yn y gwaith o ddarparu gwasanaethau orthopedig, ac rydych yn cydnabod datblygiadau'r cynllun cenedlaethol yn eich adroddiad, tra'n cydnabod bod angen mwy o waith. Mae'r Gweinidog wedi bod yn glir gyda'r GIG trwy ei huwchgynadleddau orthopedig penodol bod angen i gyflymder y newid gynyddu, ac mae eich argymhellion yn atgyfnerthu'r farn hon. Roedd yr uwchgynhadledd orthopedig ym mis Chwefror 2023 yn canolbwyntio ar y gwaith sy'n cael ei wneud gan fyrddau iechyd, datblygiadau rhanbarthol a'r datblygiadau diweddaraf gan y Strategaeth Glinigol Genedlaethol ar gyfer Gwasanaethau Orthopedig.

Byddaf yn ymateb i bob un o'ch argymhellion yn eu tro.

Argymhelliad 1: Ar gyfer Llywodraeth Cymru

Mae'r camau gweithredu a gymerwyd yn flaenorol i fynd i'r afael â pherfformiad orthopedig wedi cael pwyslais tymor byr, nid ydynt wedi darparu gwasanaethau cynaliadwy, ac roedd diffyg 'ymrwymiad' iddynt gan dimau clinigol lleol. Mae'r strategaeth orthopedig genedlaethol newydd yn nodi atebion clinigol ar gyfer gwasanaethau cynaliadwy. Rydym yn

BUDDSODDWR | INVESTORS
MEWN POBL | IN PEOPLE

Parc Cathays • Cathays Park
Caerdydd • Cardiff
CF10 3NQ

Ffôn • Tel 0300 025 1182
judith.paget001@gov.wales
Gwefan • website: www.gov.wales

argymell bod angen i Lywodraeth Cymru wneud y canlynol:

- a) paratoi cynllun cyflawni cenedlaethol clir sy'n nodi'r camau gweithredu â blaenoriaeth i'w cymryd dros y tair i bum mlynedd nesaf i gyflawni'r strategaeth glinigol. Bydd angen i'r cynllun gynnwys cerrig milltir a thargedau cyflawnadwy allweddol, a rolau a chyfrifoldebau wedi'u diffinio'n glir ar lefel leol a chenedlaethol.
- b) sicrhau bod y cynllun cyflawni cenedlaethol yn cynnwys cyfarwyddyd clir ar gyfer modelau rhanbarthol er mwyn cydnabod y cyfleoedd sy'n bodoli er mwyn gwneud y defnydd gorau posibl o gapasiti a darparu canolfannau rhagoriaeth sy'n darparu canlyniadau gwell.
- c) sicrhau bod y cynllun cyflawni cenedlaethol yn cynnwys mewnbwn y gwasanaeth ehangach sydd ei angen i ddarparu gwasanaethau orthopedig effeithiol. Dylai hyn gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, capasiti gofal sylfaenol a chymunedol, capasiti diagnostig, cyfalaf ac ystadau, a gwasanaethau digidol.
- d) sicrhau bod y cynllun cyflawni cenedlaethol yn cael ei adlewyrchu yng nghanllawiau cynllunio'r GIG a bod byrddau iechyd yn atebol am roi trefniadau rheoli perfformiad trylwyr ar waith.

Derbyn

Ymateb:

Bydd Llywodraeth Cymru a Gweithrediaeth y GIG yn adolygu'r Strategaeth Glinigol Genedlaethol ar gyfer Llawfeddygaeth Orthopedig (NCSOS) ac yn gweithio gyda Thîm NCSOS a'r Tîm Gwella ac Adfer ar gyfer Gofal a Gynlluniwyd (PCIR) i ddatblygu cynllun cyflawni cenedlaethol.

Bydd cynnydd yn erbyn y cynllun a'i gerrig milltir y cytunwyd arnynt yn cael eu hadolygu a'u monitro drwy Fwrdd y Rhaglen Genedlaethol ar gyfer Gofal a Gynlluniwyd, sy'n cael ei hadnewyddu ar hyn o bryd. Bydd swyddogion Llywodraeth Cymru yn aelodau oedd ar y bwrdd.

Bydd cynnydd yn cael ei adrodd hefyd i dîm perfformiad Llywodraeth Cymru fel rhan o brosesau atebolrwydd sy'n gysylltiedig â chyflawni cynlluniau'r GIG y cytunwyd arnynt.

Bydd y cynllun cyflawni'n cael ei ddatblygu yn yr Hydref i gefnogi canllawiau IMTP ar gyfer 2024/25.

Argymhelliad 2:

Mae'r adroddiadau Getting It Right First Time ar lefel genedlaethol a bwrdd iechyd yn nodi'n glir amrywiaeth o argymhellion, a fydd yn helpu i sbarduno gwelliannau yn elfen ysbyty'r llwybr orthopedig ledled Cymru, ond nid yw llawer o'r meysydd y canolbwyntir arnynt yn rhai newydd. Rydym yn argymell bod angen i Lywodraeth Cymru wneud y canlynol:

- a) sicrhau bod systemau ar waith i gael sicrwydd gan fyrddau iechyd bod yr argymhellion Getting It Right First Time yn cael eu rhoi ar waith,
- b) rhoi pwyslais mawr a chyson ar wella effeithlonrwydd a chynhyrchiant mewn gwasanaethau orthopedig drwy ei gwaith o herio a chraffu ar fyrddau iechyd. Mae angen ategu hyn drwy adroddiadau meincnod rheolaidd, a set o weithdrefnau orthopedig y cytunwyd arnynt sydd wedi dangos bod ganddynt werth critigol cyfyngedig.

Derbyn

Ymateb:

Mae'r cynnydd yn erbyn rhoi adroddiadau GiRFT lleol ar waith yn rhan o gymorth wedi'i dargedu Gweithrediaeth y GIG drwy'r tîm Gwella ac Adfer Gofal a Gynlluniwyd gan Reolwr Rhaglen Orthopedig Gweithrediaeth y GIG a chynrychiolwyr dynodedig y byrddau iechyd. Bydd y cynnydd yn cael ei fonitro a'i adrodd drwy'r rhwydwaith clinigol orthopedig, gan sicrhau canllawiau ac arweinyddiaeth glinigol. Bydd methu â chyflawni neu bryderon ynghylch cyflymder cyflawni yn cael ei huwchgyfeirio yn ôl y galw i ffurfio rhan o gyfarfodydd atebolrwydd Llywodraeth Cymru. Bydd adrodd yn dechrau'n ffurfiol o fis Ebrill 2023 fel rhan o ailgynllunio grwpiau clinigol y Rhaglen Gofal a Gynlluniwyd.

Mae gwaith yn mynd rhagddo i ddatblygu dangosfyrddau meincnodi i gefnogi monitro orthopedeg. Mae Canolfan Gwerth mewn Iechyd Cymru (WViHC) wedi creu dangosfyrddau lefel is-arbenigedd ar gyfer gweithdrefnau arthroplasti clun a phen-glin, sy'n nodi amrywiad lefel uchel o fewn y system. Mae modd olrhain amrywiadau mewn cyfraddau gweithgarwch, hyd yr arhosiad, math o lawdriniaeth, cyfraddau adolygu, llawdriniaethau o werth cyfyngedig etc ar hyn o bryd.

Bwriedir diweddarau'r dangosfyrddau hyn cyn bo hir gyda gwybodaeth feincnodi amrywiol a ddefnyddiwyd gan GiRFT i adolygu byrddau iechyd unigol. Mae WViHC wedi caffael llif rheolaidd data archwilio yn ôl i GIG Cymru yn ddiweddar a chaiff yr wybodaeth hon ei defnyddio i roi cipolwg pellach at sut y mae ansawdd da yn edrych.

Mae dangosfwrdd asgwrn cefn ar y gweill ac mae data'n cael ei gynhyrchu hefyd ar gyfer dwylo i gefnogi profi gwerth newid symud 60% o lawdriniaethau'r llaw o brif ystad theatrau llawdriniaeth i ystafell driniaeth.

Mae gwaith wedi dechrau i gasglu ac adrodd mesurau cynhyrchiant theatrau yn unol â datblygiadau GiRFT. Mae swyddogion Llywodraeth Cymru wedi cyfarfod â thîm theatr GiRFT ac wedi rhannu templed adrodd gyda dau sefydliad ar hyn o bryd er mwyn treialu'r gwaith o gasglu'r data. Bydd dangosfwrdd cam 1 ar gael ar ddiwedd mis Medi 2023 ar gyfer adrodd ar Chwarter 2.

Argymhelliad 3:

Mae'r adroddiadau Getting It Right First Time yn nodi'n glir amrywiaeth o argymhellion a fydd yn helpu i sbarduno gwelliannau o ran effeithlonrwydd a chynhyrchiant mewn gwasanaethau orthopedig ar lefel leol. Rydym yn argymhell bod angen i'r byrddau iechyd wneud y canlynol:

- a) sicrhau eu bod yn goruchwyllo ac yn craffu ar y broses o roi argymhellion Getting It Right First Time ar waith fel rhan o'u trefniadau llywodraethu;
- b) sicrhau bod cynlluniau gweithredu clir ar waith i fynd i'r afael â phethau sy'n atal gwelliant.

Derbyn**Ymateb:**

Fel y nodir o dan argymhelliad dau, bydd cynlluniau gweithredu'r GIG yn erbyn argymhellion GiRFT lleol yn rhan o ddisgwyliadau adfer a byddant yn cael eu monitro a'u hadrodd drwy Arweinydd Orthopedig PCIR. Ynghyd â gwybodaeth o dangosfyrddau WViHC, bydd hyn hefyd yn cael ei adolygu a'i herio'n glinigol drwy'r rhwydwaith clinigol orthopedig gan ddefnyddio arweinyddiaeth glinigol a rhannu arferion da i gefnogi atebion a chysondeb dull

gweithredu.

Argymhelliad 4:

Mae Gwasanaethau Asesu a Brysbennu Cyhyrysgerbydol Clinigol (CMATS) yn cael effaith gadarnhaol ar reoli'r galw a darparu cymorth. Fodd bynnag, mae gwasanaethau'n ei chael hi'n anodd gyda chapasiti ac yn anghyson wrth gyflawni, gydag enghreifftiau o ddyblygu ymdrech lle ceir Ymarferwyr Cyswllt Cyntaf (FCPs). Rydym yn argymhell bod angen i'r byrddau iechyd wneud y canlynol:

- a) sicrhau bod CMATS lleol wedi'u staffio'n briodol, a'u bod o leiaf yn adlewyrchu canllawiau blaenorol Llywodraeth Cymru;
- b) lle ceir Ymarferwyr Cyswllt Cyntaf (FCPs), sicrhau bod llwybrau clir rhwng FCPs a CMATs er mwyn lleihau dyblygu ac amseroedd aros.

Derbyn

Ymateb:

Yn ystod Covid ac yn fwy diweddar, sefydlwyd llwybrau newydd a modelau gwasanaeth i gefnogi'r galw am wasanaethau Cyhyrysgerbydol (MSK). Mae'n bwysig deall rôl a swyddogaeth bresennol y timau CMAT lleol gyda gwasanaethau eraill.

Cynhelir archwiliad cenedlaethol ar wasanaethau lleol i ddeall y ddarpariaeth bresennol a'r llwybrau. Caiff hyn ei ddefnyddio wedyn i gefnogi gwaith canllawiau llwybrau sy'n cael eu cyflwyno yn 2023-24 a fydd yn cytuno ac yn penderfynu ar y model cenedlaethol ar gyfer meysydd MSK i'w rhoi ar waith yn lleol.

Cynhelir archwiliad yn ystod chwarter dau o 2023/24. Mae gwaith llwybrau ar orthopedeg i'w gadarnhau fel rhan o'r prosiect Llwybrau cenedlaethol.

Argymhelliad 5:

Mae angen rhoi mwy o bwyslais ar ganlyniadau ar draws byrddau iechyd ac er bod pobl yn gwaethygu ar y rhestrau aros am wasanaethau orthopedig, ychydig iawn o gynnydd a wnaed gan fyrdau iechyd i ddarparu cymorth parhaus, ac i fonitro a chofnodi niwed. Rydym yn argymhell bod angen i'r byrddau iechyd wneud y canlynol:

- a) sicrhau bod Mesurau Canlyniadau a Adroddir gan Gleifion (PROMS) a Mesurau Profiadau a Adroddir gan Gleifion (PREMS) yn cael eu cyflwyno'n llawn ym mhob gwasanaeth orthopedig, a'u bod yn cael eu defnyddio i lywio'r broses o wneud penderfyniadau ar lefel gwasanaeth ac ar lefel y cleifion;
- b) sicrhau bod trefniadau arwain clinigol lleol a gwybodaeth am berfformiad yn cael eu defnyddio i nodi cyfleoedd am leihau ymyriadau sy'n annhebygol o arwain at wella canlyniadau;
- c) rhoi trefniadau ar waith i fonitro pobl sy'n aros, gan gyfathrebu, cefnogi a chynghori yn ôl yr angen, ac adrodd yn agored ac yn onest drwy'r trefniadau llywodraethu presennol, faint o niwed y mae'r bobl yn ei gael wrth aros am driniaeth orthopedig.

Derbyn

Ymateb:

- a) Bydd monitro canlyniadau yn rhan allweddol o'r cynllun cyflawni cenedlaethol sy'n gysylltiedig â gwaith craidd WViHC, lle datblygwyd y safonau digidol cenedlaethol i sicrhau bod modd casglu a defnyddio gwybodaeth PROMs mewn amser real bron ar lefel gwasanaeth a chleifion.

Mae cynrychiolaeth graffigol o'r PROM clun a phen-glin eisoes wedi'i ddatblygu yn y Cofnod Electronig am Gleifion (WCP) i gefnogi'r sgysiau gofal uniongyrchol hynny.

Bydd y dangosfyrddau yn cael eu sefydlu i dderbyn yr wybodaeth PROMs hon a bydd ffigurau cydymffurfio lefel uchel ar gael cyn gynted ag y bydd y gwaith casglu'n ennill ei blwyf ledled Cymru.

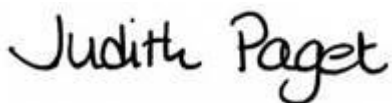
Yn ogystal, mae WViHC wedi dechrau rhywfaint o waith dadansoddi cychwynnol i asesu a ellir olrhain dirywiad trwy ganlyniadau PROMs, tra bo cleifion yn aros.

- b) Arweinyddiaeth glinigol – bydd hyn yn cael ei ddarparu drwy'r Rhwydwaith MSK sy'n datblygu fel rhan o'r strategaeth glinigol genedlaethol. Caiff hyn ei gefnogi gan y bwrdd orthopedig clinigol gydag arweinwyr clinigol uniongyrchol ym mhob bwrdd iechyd a strwythurau rhanbarthol yn y dyfodol.

Mae WViHC wedi nodi'r cyfleoedd i ymgorffori dulliau gwerth ar draws y llwybr clun a phen-glin ac mae wedi creu cyfres o fewnwelediadau i nodi sut mae ansawdd da yn edrych. Mae pwysigrwydd iechyd cyhyrsgerbydol da a rhagsefydlu effeithiol yn amlwg a bydd gan y Rhwydwaith MSK rôl allweddol wrth roi'r wybodaeth hon ar waith.

- c) Mae polisi cenedlaethol i gefnogi cleifion, wrth iddynt aros am yr holl wasanaethau yn cael ei ddatblygu (Cam 1 i'w gyhoeddi ym mis Mehefin 2023). Bydd hyn yn dangos yn glir beth y gofynion i bob bwrdd iechyd ddatblygu eu gwasanaethau lleol. Caiff hyn ei gefnogi gan negeseuon cyfathrebu cenedlaethol a lleol am ofal a gynlluniwyd. Gan weithio gydag arweinwyr y Ddyletswydd Ansawdd, bydd monitro ac adrodd ar "niwed" yn cael ei ddatblygu ar gyfer pob maes gan gynnwys orthopedeg.

Yn gywir

Judith Paget CBE

copïau at: Blwch E-byst y Cabinet
Mark Isherwood AS, Cadeirydd, PAPAC
Blwch E-byst CGU